

VILLISTÄ LÄNNESTÄ

KALASTUSJUTTUJA

Kirj. Emil Huikkala

“Ulkona.”

Sitä kutsutaan “ulosmenoksi” kalastajain kielellä, kun ruvetaan kalojen pyyntihommiin oikein todenteolla. Ensimmäisen “ulosmenon” tänä kesänä piti tapahua huomenna. Se oli sunnuntai. Sinä iltana kello 6 lauastaan kanuuna. Tämä on merkkinä, jolloin saa ruveta verkkoaan veteen heittämään.

Ennen tätä päivää oli meidän miesten suunnitelmissa kuitenkin tapahtunut periupohjaisia muutoks. Alun pitäin oli luvattu kalastusvehkeet kullekin miehelle, mutta sitte ne pernutettiin, sillä syyllä, että me ei oltukaan kalamiehiä. Joku meistä sentään oli vanhassa maassa onkinut kiiskiä järven rantakivillä, mutta se ei kelvannut puoltolauseeksi. Nyt kysyttiin: kykeneekö mies hoitamaan yksikseen 26 jalan pituista ruukta ja 200 syltää pitkää verkkoa kovassa virrassa, laineikossa ja tuulessa ja osaako hoitaa purjeita; tietääkö va. on inletin suussa olevain karikkojen kuohuja sekä sitä ettei ajaudu ulapalle. Kaikkien näitten lisäksi siellä vielä on oikea “kalamiesten kauhu” muuan merikoski, joka vetää verkkoja ja veneitä mailin etä ydeltä nieluunsa. Tähän vielä tuli lisäksi valaat, mustat al. ja hait, jotka nekin toisinaan takertuvat verkkoon, vievät siitä osia mennessään, jopa joskus on pakko kokonaankin heittää kallis pyydys veden huostaan; on työtä tarpeeksi kun saa siihen ja oman nautensa sääliin.

Heikommatkin kuvaukset väijyvistä vihollisista saa venekomanttoon tottumattoman epäröimään, saati sitte tällaiset luihin ja ytimiin tunkevat. Ja tottumattomia me toden totta oltiin. Melkein joka yksi ensi kertaa amerikalaisia kalastusvehkeitä nähtiinkin, paitsi Möttönen. Hän oli kuulemma, Astoriassa ollessaan, kerran ollut erään tuttavansa kalapaatissa Columbia-joella kalastamassa yhden yön, silloinkin maaten koko ajan kalapokkien päällä, mutta me toiset ei senkään vertaa.

Tämä harjoitelma se Möttösen kuitenkin kytki kalamiesten kirjoihin, niin että hän oli ainou koko sakista joka sai yksin vehkeet. Toisten piti ryhtyä kaksittain kalastamaan.

Jo kotoa lähteissä saarelaisten tohtori, joka toisinaan huvikseen lasketteli viatonta pilaa, ylisti värvääjälle Möttöstä maasta taivaaseen parhaimapana kalamiehenä. Ja kun tämä kysyi, missä mies on ennen kalastanut, selitti tohtori haltioissaan: "Astoriassa, Columbia-joella. Siellä on maailman parhaimmat kalamiehet."

Kun asia kerran kääntyi tälle tolalle, lankesi Möttösen harveille kauhea edesvastuun taakka. Ensiksikin pitää Columbian kalastajain mainetta koholla täällä Pohjois-Lännän vuonossa ja sen lisäksi säilyttää ylistäjän puheen arvokkuus. Tämä ei ole niinkään helppoa katsoen moninaisiin asianhaaroihin. Ja melkeinpä on luultavaa että viimeainittu seikka se enempi kannusti kuin edellinen.

Monta kuumaa kuulustelua se Möttösen-riepu sai kestää ennen kalastuksen alkua vanhoilta veteraaneilta. Näissä kuulusteluissa kysyttiin taitavuutta ja tietoa verkon ja venheen hoidossa. Kyseltiin sitäkin kenen kanssa on kalastanut ja oliko omat vehkeet tahi oliko soutajana siellä Astoriassa:

"Hoikka-Aapon kanssa olin", vastasi Möttönen ja siihen sai uteliaat tyytyä.

Toisten kanssa ei käynyt vallan niin. Ne päivitteli sitä, että mitenkä siitä mahtaa selvitä, kun ei moisia vehkeitä ennen ole nähneetkään.

Täällä, kuten kaikissa muissakin maailman kolkissa, sattui olemaan jokunen "rakkaita kansalaisia", joitten jutut ja jäljet toisinaan tuntui yhtä epäilyttäviltä kuin Kaapro Jääskeläisellä uskominen poika-jumalaan. Nämä ne ottivat miehestä irti minkä

suinkin saivat ja käyttivät sen omiin tarkoituksiinsa. Herttaisia miehiä muuten nenän edessä, oikein imeliä: se vaan pukasi tekemään kiusaa, kun ne voi olla kaikkein edessä samanlaisia. Ne oli miehiä, jotka kertoivat olevansa lauantaina lumalassa ja sunnuntaina jumalassa. Joitain tästä tyypistä oli niitten kiittäminen, jotka omaksi turvallisuudekseen sai toverin kalastusvenheeseen.

Möttösen suhteen nämä oli epäilevällä kannalla. Eivät oikein tienneet oliko tämä kala vai lintu. Möttönen kun varoi puheissaan takertumasta liian pitkälle verkkoihin. Tuumailivat vaan: "Sittepähän nähdään kun mies saa vehkeet, kuinka se niitä huushollaa." Ja ne saatua, täytyi epäilevienkin myöntää, että on mies kuusalla niistä kampsuista.

Jo lauantaina, lähdön edellisenä päivänä, oli kaikkien venheet löhtökumossa. Känärin verkkopöso su tarkasti kunkin venheen erikoisesti ja hyväksyi ne merikelpoisiksi. Tätä ennen oli jo verkot puolivuorokautta lionneet sinikivivedessä, tullakseen pehmeämmiksi. Tästä ne otettiin suoraan venheeseen, joihin kalastajat nyt kanniskelivat tarvekalujaan: vesiasiatioita, keittinsijoja, kirveitä, pilkkeitä, eväslaatikoita, villapeittoja ja mikä mitäkkin kapistusta. Toiset sijoitteli telttavaatetta keulaan saateen ja auringon suojaksi. Muutamat oli jo muuttaneet asuntonsakin sinne. Keittelivät illallistaan öljykannusta valmistetussa tulisijassa tai juttelivat keskenään. Oli se koko kirjava näky ja elämä, tyyneessä lahden poukamassa, jossa liki pari sataa keinnilevaa kalastusvenettä mielineen, monenlaisine kielineen ja mielineen elosti. Vaihtelua lisäsi känärin laiturilla parveileva indiaanijoukkue ja samaan rotuun kuuluva torvisoittokunta, joka kajahutteli säveleitä, joita kaiku toisteli vuoren seinämistä.

Ja kaikki tämä hilpeys johtui siitä, että huomenna lähdetään "ulos".

Känärin nurkkaan oli ilmestynyt musta taulu, johon liidulla oli kirjoitettu: "höyryvenheet "Kotka" ja "Edva W" lähtevät känärin laiturista klo 12 päivällä huomenna, edellinen uletin perukkaan ja jälkimäinen suuhun, hinaten lastansvenheitä."

Höyryvenheillä ei kuitenkaan ollut monta venettä hiuattavana. Päivä oli kaunis ja puolen päivän rinnassa puhalsi sievonnen länsi tuuli, joten melkein koko laivasto lähti omin voimin

— purjeitten avulla — kyntämään inletin ulapoita, kalastajat katsellen samalla sopivia paikkoja pyyntialueikseen, tahi odotel- len jossain sievässä lahden poukamassa merkkilaukausta, joka ilmoittaisi tämän kesän kalastuskauden alkaneeksi. Mutta oli- tiin han sitä kuitenkin “ulkona”.

Nels Wiwel

Kirkkorottia